

MAGYAR KURIR.

Nr. 44.

Indult Bétsből, Kedden, Nővember' 29-dikén, 1831.

B é t s.

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott Nov. 19-kén költ Fels. végzése által Palotai Nagy Mélt. Gróf Frimont János Filep Urat, Antrodoccói Hertzeget a' Ts. K. Lovasság Generálját, és eddig a' Lombárd Velentzei Királyságban Kommandírozó Generált, a' Ts. K. Udvari Hadi Tanáts Praesidensévé kegyelmesen kinevezni.

T ö r ö k O r s z á g.

Scutariból Nov. 6-dikán: és Zimónból Nov. 17-kén költ tudósítások szerint a' Sculari Basa Mustapha, a' Nagy Vezérnek kegyelmére bízván életét, megadta magát. A' pártos Basát maga megadására az kénszerítette, hogy a' fellegvárba egy gyújtó bomba berepülvén, ott az olaj és pályinka tárházat meggyújtotta, mellynek szörnyű pusztítás lett a' következése. A' Nagy Vezér megígérvén a' pártos Basának, hogy élte megmarad, őtet erős késérettel Konstantinápolyba küldötte.

B u r k u s O r s z á g.

A' f. h. 16-káról a' Stettini Ujság közli: Az őrseregnek nagyobb része ma tért vissza városunkba, mellyet is, mentek lévén a' cholérától, nagy örömmel fogadtunk. A' Királynak, a' Belső Mi-

nisterhez és Politziához intézett napi- és kabineti parantsolatja, mellyben az, a' lengyel határszéleket őrzött seregek jó magok viseletével való megalégedését jelentí, mindenekben nagy örömet és szíves háládatosságot gerjesztett.

A' Berliui Ujság Nov. 21-kén, ezen tizim alatt: „az élésbeli okos mag, a' mérséklésnek, mint a' Cholera ellen legjobb ővóeszköznek ez után is szükséges volt, a' táról“ a' következő értekezést közli: A' melly okból a' Publicumot ez előtt két hónappal, a' Cholérának Berlinben lett valóságos kiütésére figyelmeztettem, éppen az indít most annak kijelentésére is, hogy az még egészen nem pusztult ki közzülünk, és hogy felette szükséges azon pontokat ennekutánna is szüntelen szemünk előtt tartani, a' mellyekre való utalást akkor szükségesnek véltem, nevezetesen az élésmódban való hibázás, a' maga meghűtés és indulatoskodások eltávoztatását. Az én akkor kijelentett vélekedésem helyes voltát, a' tapasztalás, hála Istennek!! olly örvedetesen mutatta meg, hogy valójában megfoghatatlan dolog, miképpen lehetnek sokan, kik elebb igen nagy szorongatások között voltak, most ismét, midőn még egy boldogabb jövődöre való kinézés fenyés napjának sugárai tsak alig kezdenek tsillámlani, másik ellenkező hibára, a' könnyelműséggel ha-

táros gondatlanságra hajlandók. A' betegség esetinek a' közelebb múlt hetektől fogva szembetűnő kevesedése sokkal azt hitették el, hogy többé éppen nem szükség ama pontokat oly szorosan megtartani, mint annakelőtte: hogy már most ismét veszedelem nélkül meg lehet ez vagy amaz ételekkel való élest engedni, a' mellyeket ez előtt méltán kerültünk, — hogy többé nem szükség a' levegő befolyására oly nagy szorgalommal vigyázni, mint az előtt, — hogy a' cholera már elvesztette a' maga járvány characterét. Az ólta több e' féle ítélet tételeket is hallhatunk, mellyek, ha jól meggondolja az ember, nem józan okoskodásokon épülvén, vajmi károsok lehetnek, 's fájdalom! minket Orvosokat legújabb tapasztalásunknál fogva kényszerítnek e' rövid jegyzésekre. Ámbár a' mi fejedelmi városunknak már fekvésében 's építése módjában is, sok olyan dolgok találtnak; mellyek ennek az ő kifejtődésében csak nem meggyőzhetetlen nyavalyának nálunk való szélesebb kiterjedését akadályoztatták; ezt mindazáltal leginkább azon józan és okos léleknek köszönjük, a' melly a' mi lakosainknak nagyobb részét vezérlette, és a' melly valami különös szívet fel-emelő módon ez alkalmatossággal is az által bizonyosodott be, hogy a' közönségessé tett óvó rendszabásokat szorosan követvén, mindenek buzgóan igyekeztek a' rettentő járvány nyavalya korlátok közzé való szorításában mindent elkövetni. Mennél szerentsésebbek vótunk pedig ebben, mennél közelebb vagyunk azon tzelhoz, mellyért könyörgéseinkben mi mindnyájan naponként esedezünk, annál szükségesebb lesz, egyesített erővel mind azt még most is kikerülnünk, a' mi a' nyavalyának új táplálást, 's a' pusztító dögnek új nevedést adhatna. Valameddig Berlinben

csak egyetlen egy choleras beteg lesz is, a' több ízben közönségessé tett óvórendszabásoktól legkisebb részben sem kell eltávoznunk, ha azon irtóztató pillanatok, mellyekben nem régiben vótunk, tulajdon veszedelmünkre meg újítani nem akarjuk. Bártsak ezen jóakaratóból származott szavak bátorságot öntenek mindenekbe 's bártsak a' maga körében, tőle kitelhető módon mindenki szíve szerént törekednek azon kívánatos időnek hozzánk leendő elérése siettetésére, midőn összevgyülünk az Urnak Templomában, hogy buzgó könyörgéseink 's ditséret mondó énekeink által hálákat adjunk annak a' legfelségsébb Valósnak, ki a' mi szomorúságunkat örömmé változtatta, 's minket egy olly irtóztató tsapástól szerentsésen megszabadított.

Dr Steinthal.

N a g y B r i t a n n i a .

Bahamáról érkezett tudósítások szerént, az oda való Kormányos, a' törvényadó gyűléssel nyilvános ellenségeskedésben van. Ez amazt azzal vádolja, hogy hivatalával vissza él, 's kérő levelében, annak hivatalából való letételel kéri. E' pedig a' Gyűlésnek azt hányja szemére, hogy az, azon törvényeket, mellyek a' rabszolgák állapotja jobbitására nézve Angliából érkeztek, semmi tekintetbe nem veszi.

Nagy rémülésbe hozta Londont azon több ízben próbált és valósággal véghez is vitt gyilkosságok felfedezése, mellyeket némelly gonosz tévők azért tesznek, hogy az általok meggyilkolt emberek holttestét az Anatómusoknak eladhassák. Sok személyek fogadtattak be, kikre nagy ugyan a' gyanú, de még is nehéz lesz ellenek a' borzasztó gonosztságot bebizonyítani. A' többek közt nyóltz gyer

meknek nem akadhatnak a' város külömb részeiben nyomába, a' kikről felő, hogy azoknak a' rettenetes embereknek kezei közé jutottak, kik a' népnek, a' holt testek bontzolása felől való előitélete következésében, olly nagy jutalmat kapnak a' lopott holttestekért, hogy az által arra is rá vetemednek, hogy ha halottat nem kapnak, az elő embereket is meggyilkolják.

Sept. 6 kán költ tudósítások szerint Tortola *) szigetén a' szeretsenek nagy öszveesküvést indítottak. A' pártütök tzélja volt a' szabadságra való eljutás és az, hogy az egész szigetet hatalmuk alá hajtsák. E' végre azt tették fel magokban, hogy minden fejéreket megölnék 's azoknak házaikat felgyújtják. A' mint a' dolog' törvényes megvizsgálásából kijött, az említett gonosz tzél elkezdődése ideje Sept. 4-kére volt téve. Először is a' Roger Isaac Úr házat, a' vámtanáts- és a' közönséges fogházat akarták meglámadni. Hogy egyszerre az egész várost lángba borítsák, ezeket kelle vala meggyújtani. Szándékjuk továbbá a' volt, hogy az ezen tüzet követő zúrvarban támadjanak és öljenek meg külömbiség nélkül minden Fejéreket; — hogy ezek között azokat, kikre a' rabszolgák leginkább horgoltak, valami különösen kikeresett kínos halál nemével végezzék ki. Illyenek voltak, egy Prokátor, ki a' rabszolgákra felvigyázott, és a' Dissentereknek egy Papjok. A' fejérek jármát nyakokból kivétvén, Közönséges társaságot akartak formálni; — és a' szigettel való minden közösülést sok időre felbeszakasztani. Az ő politi-

kai lételek első esztendejére a' fináncziái rendelkezések is megtételtek.

L e n g y e l O r s z á g.

Varsóból Nov. 16 kán a' Burkus Státus Ujság jelenti: Az ideig való Igazgatószék, O Felségének a' Tsászárnak és Királynak további rendelkezéig, mind azon Tisztek' Özvegyeinek, kik az ő Fejedelmekhez való hűségben állhatosok lévén, a' múlt esztendő Nov. 29 kén megmaradtak, illendő Pensiót határozott'

A' Varsói Kurír írja: A' f. h. 14 dikén ismét több choleras esetek adtak magokat elő, még pedig olly dühösen, hogy ha a' beteg orvosi segedelmet hirtelen nem keresett, kevés idő, legfeljebb 24 óra alatt meg halt. Az esztendő jelen szakaszában a' has meghütése egy pillantat alatt okozhat cholérát. A' múlt hónap végén és ennek az elején Varsóban sokkal kevesebben haltak, mint rendszeren más esztendőben illyen idő tájon szoktak. Itt a' múlt éjtszaka ollyan nagy szél fújt, hogy az, a' kertekben sok fákat gyökerestől kiszagatott.

F r a n t z i a O r s z á g.

General Clausel egy kis munkájában, melly mostanában jelent meg igen fontos felvilágosításokat ad valamint Algirnak belső állapotjáról, és gyarmatá való tétele hasznairól, úgy különösen az Orán és Constantine nevű helytartóságokra nézve tett alküdozásairól, mellyek t. i. az ő haza hívatására okot szolgáltatnak. Az Algir meghódoltatásában, úgymond Előljáró beszédében a' Szerző „nem tsak Frantzia Ország nyert, hanem egész Európának haszna forog abban, hogy azon ekkoráig olly barát-

*) Egy az Anglusok birtokában lévő úgy nevezett Szűzek Szigetei között, az ezekben lévő népességnek 4/5 része Rabszolgákból áll.

ságtalan partokon mi telepedtünk meg. Hasznosnak tartják azt önnön magokra nézve minden nemzetek és reménylik, hogy ha népességek szer felett megszaporodik, azokból könnyebben és kevesebb veszedelemmel költöztethetnek oda, mint Amerikába. Nem lehet meg nem esmerni azt a befolyást, mellyel egy, közel lévő, 's a' viszontagságoknak annyira mint a' meszszebb esők, ki nem tett gyarmat az Afrika belső részeinek pallerózásában fog lenni. Ezt a' jövendőt ugyan én nem tartottam közvetlen szemeim előtt, hanem ez az a' miről én sokat gondolkoztam és máig is gondolkozom, e' forgott kivált előttem a' Tünisi Beyre nézve tett rendszabásaimkor. 'S fájdalommal tapasztaltam, hogy engem magok az Afrikaiak jobban értettek, mint a' hadi és külső Minister. — Meg érkezém Sept. 2-kán 1830-ban Algirba. Nem lévén semmi Instructió által megköve, legfőbb gondom a' volt 1-ör, hogy a' sereget a' Frantzia Országban történt nagy változásról tudósítsam, 2 szor, hogy előre való vigyázásból olyan rendszabásokat tegyek, mellyek által az afrikai partoknak némmely pontjait katonai erővel minden esetre megrakva tarthassam. Látám, hogy ezen tartományban a' Török hatalomnak, melly alatt az, 300 esztendeig nyögött, örökösen nyaka szegődött, 's Algir a' mi kezünkben egy derék gyarmat lehet. E' volt az Igazgatószékhez küldött első hivatalos levelemnek foglalatja. Ekkor egy úttal, azt is jelentém a' Ministernek, hogy az Algiri hadisereg 2/3 részével, a' nélkül, hogy meghódolt tartományunk bátorságban léte veszedelemben forogna, azt tselekedheti, a' mit akar. Ezen hír az akkori hadi Ministernek Marschall Gerárdnak nagyon tetszett. Azon Ministernek Oct. 30-kán 1830 költ hivatalos levele mutatja,

hogy az Igazgatószék, Algirnak gyarmattá való tételére magát már akkor elhatározta, 's ezen szép tartományból vehető hasznot a' Ministerium látta és betsülte. "Itt a' szerző Marschall Gerárdnak hivatalos levelét közli, mellyben az, az Algir gyarmattá való tételét nyilván kijelentvén, és Clauselnek minden eddig tett rendszabásait helybe hagyván, ugyan azt, annak ki eszközésre kéri, hogy az Arabs fő emberek gyermekeiket nevelni küldjék Parisba. Ezen hivatalos levélnek, így folytatja a' szerző beszédét, kifejezései engem a' legbizonyosabban ki mentenek ezen ellenem tett vádak alól; hogy a' kezembe adott telyes hatalom határát által hágtam, 's Instructiómat tovább terjesztetem, mint illetet volna. Telyes hatalmak és Instructiók! Adhatta e' azt nekem valaki? és adhatja e' még most is? Olly világosan kimondott határozás mellett kétkelkedhettem e' én valamit? Láthattam e' én azt előre, hogy egy hónappal későbbén azt vetik szememre, hogy helytelenül tsináltam, mikor az elhatározó megszállás felett való kérdést megelőztem. Megvallom, hogy ilyen helytelen következtetésekről nem is álmodtam. En azért követtem azon plánumot, mellyet magamban fellettem, hogy t. i. az Algir gyarmattá való változtatását siettessem. Ugyan azon időben foglalatostkodtam az Ország Organizálásával, — tzelomnak megfelelő rendes Igazgató széket állítottam. E' szerént, még 6 hónap nem tölt el megérkezésem után, melly hivatalosan ugyan még meg nem esmerődött, de már a' valósággal felállított gyarmat a' legvirágzóbb állapotban volt. Ezt a' virágzó állapotot pedig kiváltképpen az Atlási expeditióknak kell köszönni. — Az Algiri országlás, a' mint tudva van három helytartóságokra vagy Basaságra osztódik, úgy mint: Titteriei, Constan-

tinei és Oráni helytartóságokra. Ámbár Algir városa és Vidéke, a' Titterie helytartóshoz tartoznak, azok mindazáltal külön tesznek egy független Kerületet. Medeahba való menetelem előtt csak a' város és egynéhány szomszéd népek magok megadására tarthattam számot. Minekutánna pedig az Athlási Expedícióhoz hozzá kezdtem, bizonyosvált Frantzia Országnak az egész Titterie helytartóságon való hatalma. Orán és Constantine helytartóságok ellenben tsupa rendtelenségekkel, zabolátlansággal fordultak fel. A' Constantinei Bey magát megadni nem akarta. Az Oráni Bey ugyan nem volt idegen a' Frantzia hatalom megismeréséről; de a' tartományában lévő rendtelenséget magától vissza nem állíthatta. Ilyen környüállások között kezdtem azon rendszabásokkal foglalatoskodni, mellyeket későbbben a' Tunisi, Beyre nézve valósággal véghez is vittem. Én jól tudtam, hogy ez a' Bey azért nem fogadta el a' Constantinei előkelő lakosoktól a' zabolátlanság meggátolása végett neki ajánlott hatalmat, hogy a' Frantzia Ország kedvéből ki ne essek. Ezek így lévén, én, mint Főhadi vezére a' frantzia seregnak, telyes hatalmam szerént, a' Tunisi Uralkodó háztagjai között, (úgy mint a' minek Frantzia Országra nézve igen nagy hasznát láttam) December 18 kán 1850 Sidi Mustaphát, a' Tunisi Bey testvérjét, Constantinei Beynek a' következő feltételek alatt, kineveztem: 1-ör, hogy a' Tunisi Bey, a' Constantinei helytartóságot 1831-dik esztendőre Frantzia Országnak 800,000 frank adót fizessen. 2-szor, ez az adó a' következő esztendőben egy milliom frankra emeltessek. 3-szor a' Constantinei helytartóságban lévő kikötő helyekben a' Frantziák tsak felet fizessék azon adónak, mellyek a' portékák bevitelért, az idegen nemze-

tekre vagynak téve. 4-szer, A' Constantinei helytartóság jövedelme egészen a' Bey é legyen. 5 or; Mind azok a' Frantziák 's ezeken kívül más Európaiak is, kik a' Constantinei helytartóságban akár úgy akarnak megtelepedni mint kereskedők, akár mint földművelők, magoknak ott óltalmat találjanak. 6-szor, Ha a' Tunisi Bey, a' Constantinei Beyt vissza hívná, más Hertzeg választassék, a' kit mindazáltal hatalmában a' frantzia főhadi vezér erősít meg. — Az ezen Tractatusról szóló hivatalos tudósításban, melly a' hadi Ministerhez ment, a' szerző a' többek közt így szól: „Marschall Ur! az eddig való Operatiókon 's magam viseletén kívül, még más, Hazám, Királyom és önnön magunk eránt telyesítendő kötelességek is fekszenek az én vállaimon. Ha Algirt feladnánk, vagy a' mi éppen oda megyen ki, ha az elhatározó megszállásért az én indításomra kezdett közönséges és magános munkáknak, a' Sereg megkevesítése miatt félbe kellene szakadni, olyan nagy hibát követnének el, mellyért Frantzia Ország az Igazgatószekeket elébb utóbb szoros számadásra vonhatná, és a' melly miatt a' Nemzet betsülete kotzkáztatódnék. Ugyan is, a' mi magunk vissza húzása, jelül szolgálna, az ezen vidék Népeességének nagy részét tevő Sidók és Maurusok felkontzolásokra, 's azon frantzia és más Európai kereskedő familiák semmivé tételére, kik már itten megtelepedtek. — Ez által gyűlölséges és utálatos emlékezetet hagynánk Afrikában magunk után. Ne tartsa Marschall Ur ezeket kemény kifejezéseknak. Tessék öszvevetni azon én hivatalos és magános tudósításaimat, mellyeket Megelőzőjének tettem, az azokra adott feleletekkel; 's akkor ítélje meg, ha valyon hatalmamban állott e' nekem a' kereskedést és földművelést eleveníteni, 's azokat a' jövendőre

nézve jó karba és bátorságba helyeztetni. — Ezen hivatalos levél végén Clauzel Ur azt mondja, hogy a gyarmatra nézve hasznos volna, ha Algirban mind a polgári mind a katonai dolgok fő igazgatása több esztendőig nála hagyódnék; mivel a lakosok bizodalmát megnyervén a Constantine eránt tett és az Oránra nézve teendő Tractátusok kivitele egyedül az ő jelenlététől függ. „A Tunisi Beyjel kötött egyességen szükséges és hasznos voltáról, — így szól tovább a szerző, — külön szóllanom nem szükség, úgy mint a mi, levelem foglalatajából világos, tsak azt jegyzem hát meg, hogy ezen tiszta katonai és kiszolgáltató rendszabásokat, a külső dolgok Búrójának szokban való beleavatkozás nélkül is kilehet vinni. A most virágzó állapotban lévő Algiri gyarmatot 10—12,000 ember óltalmazza és ez láessen nevekedhetik; — mátol fogva előöreinkre az Arabok nem ütnek reá, 's a város lakosait nem háborgatják.

(Folytatása következik.)

A Moniteur a f. h. 19-dikén jelentti: Tegnap estve érkezett Londonból egy Kurír, azon Tractátussal, melly Nov. 15-kén a Conferentzia és Leopóld Király közt tétetett, és a melly ugyan akkor a két résztől alá is íródott. Ezen Tractátusban azon 24 tzikkelyek, mellyek Belgium és Hollandia elébe tétettek, vagynak elesmerve és azokhoz 25, 26 és 27 dik szám alatt még a következő 3 tzikkelyek adattak. A 25 dik tzikk. az elebbeni 24 dik tzikkelyeknek az öt hatalmasságok óltalma alatt való végrehajtását adja elő. A 26 tzikkely az öt hatalmasságok és Ó Felsége a Belgák Királya, mindnyájoknak örökösei és felváltói 's az azokat illető Státusok között örökös békességet és barátságot hirdet. A 27 dik és utolsó tzikkely szerint a

Tractátusnak két hónap alatt vagy ha lehet, elébb is helybe kell hagyódni 's ezen helybehagyásnak Londonban kell kitserelődni.

A Moniteur Nov. 20-kán egy Királyi rendelést közöl, melly 36 új 's holtig való Paireket nevez ki. E' szerint:

„Lajos Király, Frantziák Királya, 's a' t. Mi holtigvaló Országnagyokká (Pairekké) neveztük ki a következő Urakat: Ezek: Gróf d' Aubusson de Lafeuillade; Maret, Duc de Bassano; Printz de Beauveau; Marquis de Bizemont; Gróf de Bondy; Gróf Bonnet Gen. Lieut.; Gróf Caffarelli, Gen. Lieut.; Vicomte de Cassini; Gróf de Cessac, Gen. Lieut.; Gróf Danthouard, Gen. Lieut.; Báro Davillier; Gróf Drouot, Gen. Lieut.; Gróf Dumas Math. Gen. Lieut.; Gróf Emériau, Vice Admirál; Gróf d'Erlon, Gen. Lieut.; Gróf Excelmans, Gener. Lieut.; Gróf de Flahaut, Gen. Lieut.; Gróf Francois; Gróf Foy; Gróf Gazan, Gen. Lieut.; Gróf de Voisins; Hertzeg de Grammont-Caderousse; Jákob, V. Admirál; Langrange Jó'sef, Gen. Lieut.; Gróf Larochehoucauld; Lascours Gen. Májor; Lepoiterin Praesidens, Ney, Moskaui Printz; Gróf Pajol, Gen. Lieut.; Gróf Perregaux; Vicomte Rogniat, Gen. Lieut.; Gróf Roguet, Gen. Lieut.; Gróf Ségur Filep, Gen. Lieut.; Gróf St Sulpice, Gen. Lieut.; Gróf de Turenne.“

B é t s.

Béts belső és külső városaiban Sept. 14-kén déltől fogva choleraiban:

Nov. 25-kén délig megbetegedtek 15-en, kigyógyultak 7-en, meghaltak 6 en.

Nov. 26-kán délig megbet. 15-en, kigyógy. 19 en, meghalt. 11 en.

Nov. 27-kén délig megbetegedtek 10-en, kigyógyultak 6-en, meghaltak 3-an.

Nov. 28-dikán délig megbetegedtek 14-en, kigyógy. 13-an, meghaltak 9-en.

E' szerint Sept. 14 kétől fogva Nov. 28-káig megbetegedtek 3968-an, kigyógyultak 1905, meghaltak 1894-en, orvoslás alatt vagynak még 171-en.

Magyar Ország.

Debreczen Nov. 19 kén 1831.

E' folyó Hónap 15-dik napján d. e. 10 órától, d. u. fél óráig tartódott az itt lévő Ref. Collégium Oratoriumában Tiszteletes Tüdós Kálós Mósés Úrnak az állandó Bibliothékáriusságba, és a' Magyar Literatura Kathedrájába lett beállítatása. Kezdődött az a' szokott Esküvések letételén, követte azt a' tisztelt Férjfiúnak szeretett Magyar Nyelvünkön tartott jeles beszéde, melyben először közönségesen azt fejtegette: miért neveli akármelly Nemzet boldogságát annak Nyelvének kipallérozása; annak utánna különösen Született Magyar nyelvünkre térvén, annak jeles tulajdonságait, sok részben nagy gazdagságát, de elvont tárgyú tudományokra nézve még most nem tagadható, hanem szívesigyekezetünk után kipótolható hijánosságait adta elő. Végezetre háládatosan emlékezett Kathedrāja Fő Fundálójáról Ermellyéki Esperest és Bogyoszlai Prédikátor Nagy Tiszteletű Rétsey János Úrról, kinek életét Isten tartsa meg sok időkre!

Felett ezekre, és esmeretes mély tudományra szerint Magyar Nyelvünknek a' Felsőgesen Uralkodó Ausztriai Ház alatt eddig volt történeteit nevezetes példákkal világosította Főtiszteletű Superintendens Buday Ésaiaás Úr, és a' szokás szerint az előkelő Deák If-

jákat előszóllította, hogy kezek beadásával magokat Új Professorok eránt az engedelmességre az egész Nagyobb tanuló Ifjúság képében kötelezzék.

Végezetre a' legidősebbik Professor Nagy Tiszteletű Sárváry Pál Úr, az egész Tiszteletes és Tekéntetes Professori Kar nevében az Új Tüdós tagot, ennekelőtte kedves tanítványokat, ezután Hivatalbeli társokat, az idő rövidségéhez képest kevés beszéddel köszöntötte, és szerentséltette; az Anya Iskola ezen előmeneteles lépésének örvendezett, azt egy részről a' Fő-Tiszteletű Superintendencia esmeretes böltességű és nagy buzgóságú Elöljáróinak más részről az Isteni gondviselés által támasztott kegyes Jóltévőknek köszönte, 's végre az egész tanuló ifjúságot buzdította, hogy a' mint előttök újabb újabb kútfejei nyílnak a' böltességnek; úgy igyekezenek ök is azokból naponként mind többet többet méríteni; mindenek felett pedig az Isten felelmet nézni az igaz böltesség kútfejének!

Méltó megjegyezni, hogy a' fent tisztelt Fő Fundátoron kívül a' Magyar Literatura Kathedráját Néh. Komáromi Lakos Tekintetes Nemes Szarka Dániel Úr 1000 Conv. ftal segítette; kinek a' Cholera által véletlenül Ó Budán történt halálát a' Debr. Anya Iskola igen fájlalja, betses Emlékezetét áldásban tartja, és nyugodalmat kíván porrainak!

Tudományos Jelentés.

Néhai Schvartner Márton Úr Hagymányának értelméhez képest rendelt Jutalomért való tudományos vetélkedés végett, két Értekezések küldettek bé az alólírottakhoz, mellyeknek egyike semmi Jelszóval megjegyezve nem volt, a' másik pedig ilyen Felírással jelelve:

„Nec me, quod tibi sum novus, recuses“ exc.

A' megfejtésre feladott kérdés ez vala: „Mellyik idő szakaszba tartozik ama nevetlen Író, a' ki Béla Király Jegyzőjének mondatik? Minémű tekintetet, és hitelt adhat néki a' vizsgálódó történet író?“

Mindazonáltal az azokat megbírálóknak ítélete szerint, a' fel adott kérdést egy Értekezés sem fejtette meg úgy, hogy jutalomra érdemesnek tartathatnék, és azért mind a' kettő az ő Szerzőjének, vagy annak, a' kit az e' végett megbizand, a' felőle kapott Nyugtávnának megtérítése mellett, a' Pesti királyi Tudományok Egyetemének Író Hivatala által, a' hol kiki, a' kit a' dolog illet, az értekezéseknek miként lett megbíráltatását is megtekintheti, visszaadattatni fog.

Az 1831/2-dik Oskolai esztendőre pedig, megfejtés végett, ezen kérdés tétetik: Millyen külfölből eredett a' Végrendelésekről való Tudomány a' Magyar Törvényben? Ha az a' Római polgári Törvényből merítettett, kérdés: a' Római Törvénynek mellyik feltételei bíráznak még is a' Magyar Végrendelésben, és mi lehet az oka, hogy a' Magyar Törvények ezen feltételeket meg nem tartatni rendelték?

Jutalomul 100 forintok Váltó Cédulákban határozattak meg; az azt megnyerendő Értekezés, e' végre más honnan ajánlott költséggel kinyomtatattatni, és abból 12 példány a' Szerzőjének adattatni fog.

A' határnap, a' meddig azok, kik a' kitett jutalomért vetélkedni szándékoznak, ezennel megkerettelnek, hogy Értekezéseiket a' Pesti Királyi Tudományok Egyeteme Nagyságos Rectorának, posta bér' terhe nélkül általküldeni ne terheltessenek, az 1832 dik Esztendei Május utolsó napjára tétetik: azon nap pedig, mellyen a' Jutalom a' legjobb értekezés Szerzőjének oda ítéltetni fog, ugyan 1832 dik esztendei Julius 1 ső napjára határozattott meg.

Az olyan Értekezés, melly Szerzőjének nevét nyilván kijelenti, ezen tudományos vetélkedésre nem boltsáthatik, hanem csak az olyan, melly valami Jelszót a' homlokán viselvén, Szerzőjének nevét, és más ötlet megismerető jeleket, egy mellője képtsolt, de zárva lepetséttelt Levelkében foglalja, a' mellyre kívülről ugyan azon Jelszó legyen írva.

Ezen tudományos vetélkedésre mind a' hazai, mind a' külföldi tudós férfiak meghívattatnak, kik is az ő Értekezéseiket saját tetszések szerint, deák, magyar, német, vagy frantzia nyelven készíthetik el. Költ Pesten October 30-dikán 1831-dik Esztendőben.

A' Schvartner jutalmi
Hagyományának Gondviselői.

A' pénz folyamat November' 28 kán;
közép ár:
A' Státus' 5p. Centes Obligázióji 86 1/2
Az 1820-béli sorsosok, —
Az 1821-béli hasonlók, 127 5/8
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligázióji, 47 for. keltek, mind Conv.
A' Bank-Aktziák keltek 1154 for. ton
Conv. Pénzben.

Szerkesztető és Kiadó Marton József, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomtató: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)